

اولین دوره جایزه ملی داستان و بازآفرینی

بسم الله الرحمن الرحيم

تأملی پیرامون جایزه ملی داستان و بازآفرینی

وضعیت موجود

داستان، هنری است مادر. نمایش، فیلم و بازی های رایانه‌ای بدون داستان بی معناست؛ و ساحت قصه‌گویی در نقاشی، معماری، گرافیک، موسیقی... چنان حاصل کار را متمایز می‌کند که قابل انکار نیست.

اما اکنون، وضعیت داستان و هنرهای وابسته به آن چگونه است؟ می‌دانیم که استفاده از کالاهای فرهنگی مرتبط به داستان از قبیل کتاب‌های داستان، فیلم، سریال، بازی‌های رایانه‌ای و... تغذیه‌کننده روزانه ذهن و قلب ما هستند، آن هم در سهم قابل توجهی از ۲۴ ساعت، هر روز و هر روز.

این حقیقت ناخوشایند عیان است که ما موفق به تأمین این نیاز روزانه نیستیم و درصد بالایی از این خوراک توسط دیگری تأمین می‌شود؛ آن دیگری که حفظ ارزشهای ما در کسب و کارش نمی‌گنجد. نکته دوم اینکه، چه باور کنیم و چه انکار، کشور و مردمان ما در میانه‌ی کارزار فرهنگی - هنری هستند و داستان از مؤثرترین سلاح‌ها در این میدان نبرد است. حقیقت نامطلوب دیگر اینجاست که متأسفانه در دفع این حملات موفق نیستیم و ذهن و قلب مردمان ما در ارتباط و تأثیر این ابزار کوبنده، مداوم آماج حمله است.

چرایی وضعیت

عدم موفقیت در تولید آثار مورد نیاز دلایلی دارد؛ یکی از ریشه‌ای‌ترین آنها به ساحت خلق بازمی‌گردد. ما در تولید آثار داستانی، هم به لحاظ کمی و هم کیفی، موفق نیستیم. آثاری که نیاز روزانه به قصه را پاسخ دهد و ذهن و دل‌ها را مصون بدارد. به راستی دلیل این ناتوانی چیست؟ می‌دانیم برای تولید یک اثر داستانی - هنری - خوب، سه مولفه مورد نیاز است: متن اولیه خوب، خلاقیت، روایت.

دبیرخانه: اصفهان، خیابان استانداری، گذر سعدی، عمارت سعدی، حوزه هنری استان اصفهان

اولین دوره جایزه ملی داستان و بازآفرینی

حال، کدام نقطه ضعف ماست؟ آیا کمبود دستمایه‌های لازم- متن اولیه خوب- ما را به این ورطه کشانده؛ که هرگز. تاریخ، ادبیات فولکلور، شعر، آثار باستانی، نگارگری، موسیقی، متون دینی، تاریخ شفاهی، افسانه‌ها، اسطوره‌ها و... لیست بلندبالایی است از آنچه می‌تواند به عنوان یک متن اولیه مرغوب، دستمایه‌ی خلق اثر شود. چگونه است که با پیشینه و داشته‌های عظیم فرهنگی، هنری و تمدنی نمی‌توانیم برای امروز خوراک به‌اندازه و مرغوب تهیه کنیم؟

برون رفت

نقل ما، قصه آن شاهزاده خاکسترنشینی است که بی‌خبر از گنجی مدفون، در خانه‌ای مخروبه زندگی می‌کند. ما مردمان نیازمندی هستیم نشسته بر گنج؛ نکته اینجاست که به دلایل مختلف، توان، توجه و شیوه مواجهه با این ثروت بزرگ را نداریم. نمی‌دانیم، نمی‌توانیم یا ابزار کافی نداریم تا زمین را بکاویم و گنجی که سال‌هاست روی آن نشسته‌ایم را به دست آوریم. آگاهی نداریم که چطور با این داشته‌ی عظیم مواجه شویم؛ آنچه برای خلق اثر هنری نیاز است برداریم و آنگاه متنی نو برای مخاطب امروز پدید آوریم.

راز برون رفت از این وضعیت بازآفرینی است.

بازآفرینی چیست؟

بازآفرینی، روایت خلاق از هر متن اولیه است. کار اصلی و عمده‌ی بازآفرینی تغییر در بنیاد اثر قبلی است. در مواجهه‌ی نویسنده با متن اولیه، چهارچوب‌های هویتی متن، فضاسازی، اندیشه، زبان و هرآنچه مربوط به آن است در معرض تغییر و آفرینش دوباره قرار می‌گیرد، به نحوی که مخاطب در مواجهه با اثر جدید، خاطره‌ای از متن نخست را به یاد می‌آورد ولی با متنی کاملاً نو مواجه است. اثری که حاصل مواجهه خلاق نویسنده با متن اولیه است. متن اولیه می‌تواند داستانی کهن، دیوارنگاره‌ای از عهد ساسانی، روایتی معاصر، خاطره‌ای از دفاع مقدس، قطعه موسیقی، یک تابلوی نگارگری، اساطیر، لالایی مادران و ... باشد.

دبیرخانه: اصفهان، خیابان استانداری، گذر سعدی، عمارت سعدی، حوزه هنری استان اصفهان

اولین دوره جایزه ملی داستان و بازآفرینی

ما و بازآفرینی

بازآفرینی از مباحثی است که هم، ریشه در گذشته دارد و هم با توجه به مباحث بینامتنیت، مورد توجه فعالان نظری در دنیاست. از سویی دیگر سهم قابل توجهی از تولیدات داستان محور موفق در دنیا را آثار بازآفرینی تشکیل می‌دهد.

گرچه هم در زمینه خلق آثار هنری و هم در حوزه نظری، افرادی در ایران بوده و هستند که فعالیت‌های مرتبط با بازآفرینی دارند، ولی دریغ آنجاست که اینان مانند تک نورهایی در آسمان خلق اثر و ساحت نظری هستند. تا آنجا که شاید منابع مکتوب در این زمینه، از تعداد انگشتان یک دست تجاوز نکند. آنچه نجات‌بخش ما از وضعیت کنونی است، جریان‌سازی در این عرصه است. ما نیازمند صلاددن در این وادی هستیم تا نگاه‌ها و رغبت‌ها را به این گنج بزرگ جلب کنیم؛ اینجاست که جشنواره‌ی داستان و بازآفرینی متولد می‌شود.

جایزه داستان و بازآفرینی

با توجه به آنچه تا کنون بیان شد، واحد آفرینش‌های ادبی حوزه هنری اصفهان قدم در راه گذاشت. حاصل جلسات کارشناسی چند ماهه با صاحب‌نظران این عرصه، طراحی اولین جایزه داستان بازآفرینی است. فعالیتی که در نظر دارد هم در حوزه داستان‌نویسی و هم در حوزه نظری، دست به جریان‌سازی بزند.

دبیری این جایزه را دکتر حبیب احمدزاده، از داستان‌نویسان برجسته کشور بر عهده دارد. دکتر علی عباسی راهبری علمی را در سمت مشاور علمی انجام می‌دهد و دبیری اجرایی جایزه، توسط سرکار خانم الهام زارع‌زاده از داستان‌نویسان و مدرسان داستان‌نویسی صورت می‌پذیرد.

جایزه داستان و بازآفرینی از دل یک نیاز زاده شده: ایجاد جریان پویا در عرصه‌ی بازآفرینی. بنابراین ساختار جایزه شامل یک تنه‌ی اصلی و سنتی و مجموعه‌ای از شاخه‌ها و فعالیت‌های جنبی و ترویجی است.

فعالیت اصلی از فراخوان شروع و به اختتامیه می‌انجامد. رمان، داستان کوتاه، داستان کوتاه کوتاه، طرح داستان و جستار نویسی، بخش‌های این رقابت را تشکیل می‌دهد. این رقابت علاوه بر جلب نظر جامعه داستانی به موضوع بازآفرینی، با تعریف بخش‌های داستان کوتاه کوتاه و جستار نویسی، علاقه‌مندان به فرم‌های جدید و رسانه‌های نو را نیز درگیر خواهد کرد. در بخش رقابتی طرح داستانی نیز شناسایی

دبیرخانه: اصفهان، خیابان استانداری، گذر سعدی، عمارت سعدی، حوزه هنری استان اصفهان

اولین دوره جایزه ملی داستان و بازآفرینی

استعدادهای عرصه داستان‌نویسی در نظر گرفته شده؛ نگاه حمایتی در هنگام نگارش و چاپ اثر، بر ترغیب این گروه از علاقه‌مندان موثر است. فعالیت‌های ترویجی جایزه، در دو گروه کارگاه‌های نظری و داستانی تعریف شده‌است.

۱- کارگاه های نظری:

این مجموعه کارگاه‌ها با هدایت دکتر علی عباسی، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی، طراحی و اجرا خواهد شد. دکتر عباسی از فعالان بنام کشور در زمینه مطالعات بینامتنی، روایت‌شناسی و نشانه‌شناسی است. این مجموعه کارگاه‌ها در نظر دارد علاوه بر بیان تعاریف، شیوه‌ها، جایگاه و ابعاد بازآفرینی؛ راهی به سوی تولید علم برای سال‌های آتی جایزه بگشاید.

۲- کارگاه های داستانی

مجموعه کارگاه‌های داستانی با راهبری دکتر حبیب احمدزاده شکل خواهد گرفت. حبیب احمدزاده، عضو هیئت‌علمی دانشگاه هنر تهران و از داستان‌نویسان مطرح کشور است. این دسته از کارگاه‌ها، با محوریت بررسی متن‌های موفق داستانی بازآفرینی شده، توسط داستان‌نویسان اجرا خواهد شد و مخاطبان را به شکل عملی با فرآیند بازآفرینی آشنا خواهد کرد. آشنایی با مفهوم بازآفرینی به شکل کارگاهی برای داستان‌نویسان، زمینه‌های جدیدی از کار می‌گشاید، نگاه خلاقه در وجوه مختلف داستان از سوژه تا طرح و شخصیت‌پردازی و... را افزایش می‌دهد و نویسندگان را با جهانی تازه آشنا می‌کند. از این رو، برگزاری کارگاه‌ها در استان‌های مختلف، هم به ایجاد جریان بازآفرینی کمک خواهد کرد و هم رشد قابل توجهی را برای داستان‌نویسان و داستان‌نویسی در استان‌ها موجب خواهد شد.

